

VI. INFORMACJE

1. Zniesienie ekskomuniki „latae sententiae” zaciągniętej przez biskupów z Bractwa św. Piusa X

Dnia 21 stycznia 2009 r. Kongregacja ds. Biskupów zniosła ekskomuniki zaciągnięte przez czterech biskupów wyświęconych w 1988 r. przez abpa Marcela Lefebvre'a bez zgody Stolicy Apostolskiej. Tekst tego dekretu w oryginale włoskim i w tłumaczeniu polskim znajduje się na s. 23-24 niniejszego biuletynu.

Dekret ten wywołał wiele reakcji różnych środowisk zwłaszcza po wypowiedzi jednego z czterech biskupów Williamsona na temat Shoah. W związku z tym Sekretariat Stanu wydał w dniu 4 lutego 2009 r. notę wyjaśniającą. Notę tę w oryginale włoskim i w tłumaczeniu polskim publikujemy na s. 25-27 niniejszego biuletynu.

Prezydium Episkopatu Polski napisało do Ojca Świętego Benedykta XVI list wyrażający solidarność z papieżem. List ten znajduje się na s. 40 naszego biuletynu.

2. Sympozjum o zadaniach Penitencjarii Apostolskiej

W dniach 13-14 stycznia 2009 r. odbyło się w Rzymie sympozjum poświęcone dziejom i znaczeniu Penitencjarii Apostolskiej oraz sakramentowi pojednania zorganizowane przez ten najwyższy trybunał kościelny rozpatrujący sprawy sumienia. Strona internetowa Penitencjarii Apostolskiej podaje program tego sympozjum.

W pierwszym dniu po wprowadzeniu przez Wielkiego Penitencjarza kard. Jamesa F. Stafforda uczestnicy wysłuchali dwóch dwugłosów. Na temat „Refleksje w sprawie powstania Trybunału sumienia” mówili dr Johan Ickx (Penitencjaria Apostolska) i prof. Joseph Carola SI (Papieski Uniwersytet Gregoriański, Rzym), a na temat „Święta Penitencjaria Apostolska na przykładzie Kardynałów Penitencjarzy: odniesienie do humanizmu w Rzymie” mówili prof. dr Antonio Manfredi (Biblioteka Watykańska) i prof. Alfonso Pompei, OFMConv (Papieski Wydział Teologiczny „Św. Bonaventura” Seraphicum, Rzym).

W drugim dniu wysłuchano czterech dwugłosów. Sprawę „Święta Penitencjaria Apostolska w reformie kurialnej św. Piusa V” omawiali prof. Agostino Borromeo (Uniwersytet „La Sapienza”, Rzym) i prof. Pedro Rodríguez (Uniwersytet Navarra, Pamplona). Zagadnienie „Benedykt XIV i reforma Penitencjarii Apostolskiej” przedstawili kard. Tarcisio Bertone SDB, Sekretarz Stanu, i prof. Angel Luño (Papieski Uniwersytet Krzyża Świętego, Rzym). Temat „Dykasteria dla forum wewnętrznego. Reforma św. Piusa X” omawiali prof. Carlo Fantappiè (Uniwersytet w Urbino) i prof. Pietro Sorci OFM (Wydział Teologiczny z Sycylii, Palermo). Reformą soborową oraz sakramentem pojednania i pokuty zajęli się prof. Don Angelo Maffei (Wydział Teologiczny w Mediolanie) i prof. Manlio Sodi SDB (Papieski Uniwersytet Salezjański, Rzym). Po każdym dwugłosie była dyskusja, a na zakończenie dyskusja panelowa prowadzona przez prof. Manlio Sodi SDB na temat „Penitencjaria Apostolska i dykasterie Kurii Rzymskiej”.

3. Rewizja partykularnych norm Szwajcarskiej Konferencji Biskupów odnośnie do sakramentu pokuty

W dniu 2 stycznia 2009 r. w imieniu Szwajcarskiej Konferencji Biskupów jej przewodniczący bp Kurt Koch i sekretarz generalny dr Felix Gmür podpisali Dekret do kan. 961 KPK dotyczący sprawowania sakramentu pokuty. Dekret składa się ze wstępu, trzech części i zakończenia.

We wstępie zaznaczono, że normy wydane przez tę konferencję 15 marca 1989 r. dotyczące kan. 961 KPK w świetle motu proprio papieża Jana Pawła II *Misericordia Dei* z 7 kwietnia 2002 r. powinny ulec zmianie.

Dekret w I części wspomina o przebaczeniu w życiu Kościoła i że na różny sposób udziela go Bóg ludziom. Szczególne znaczenie mają nabożeństwa pokutne, które w różnych diecezjach połączono z absolucją generalną. Przepisy Kościoła mówią jednak wyraźnie, że ci, którzy świadomi są ciężkich grzechów, celem pojednania z Bogiem i Kościołem muszą skorzystać z indywidualnej spowiedzi. II część tego dokumentu mówi o sakramencie pojednania i podkreśla dwie zwyczajne formy sprawowania tego sakramentu: pojednanie indywidualne i pojednanie wspólnotowe z indywidualną spowiedzią i rozgrzeszeniem. Biskupi szwajcarscy w grudniu 2007 r. opublikowali list pasterski „Impulsy do odnowy indywidualnej spowiedzi w ramach duszpasterstwa pokutnego”. Przypomniano, że wiele zmieniano w sprawowaniu sakramentu pokuty, ale nie zmieniło się wymaganie osobistego wyznania grzechów.

W III części mowa jest o nabożeństwach pokutnych i ich roli. Podkreślają one społeczny wymiar grzechu i pokuty. Nabożeństwo pokutne z absolucją generalną nie jest zwyczajną formą przyjęcia sakramentu pokuty, lecz ma charakter wyjątku. Absolucji generalnej można udzielić tylko w niebezpieczeństwie śmierci. Inne wcześniej podane nadzwyczajne wyjątki w motu proprio *Misericordia Dei* są wykluczone. Dekret przypomina obowiązujące przepisy Kościoła i zachęca do właściwego ukształtowania nabożeństw pokutnych i doprowadzenia do indywidualnej spowiedzi.

Według <http://www.sbk-ces-cvs.ch/ressourcen/download/20090114083404.pdf>

4. Nominacja przewodniczącego w Papieskim Urzędzie ds. Celebracji Liturgicznych

W dniu 20 grudnia 2008 r. Ojciec Święty mianował ks. prałata Enrico Vignano, dotychczasowego pomocnika studiów w Papieskim Urzędzie ds. Celebracji Liturgicznych przewodniczącym (Capo Ufficio) tego urzędu.

O historii i znaczeniu tego urzędu pisano w nr. 38 „Anamnesis” s. 127-130.

5. Nominacja prefekta Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

W dniu 9 grudnia 2008 r. papież Benedykt XVI mianował kard. Antonio Cañizares Llovera prefektem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów.

Zastąpił on na tym stanowisku 75-letniego kard. Francisa Arinze, który osiągnął wiek emerytalny, zaś prefektem tej Kongregacji był od 1 października 2002 r.

Kard. Antonio Cañizares Llovera urodził się 15 października 1945 r w Utiel w archidiecezji Walencja w Hiszpanii. Po święceniach prezbiteratu, które przyjął 21 czerwca 1970 r. i studiach na Papieskim Uniwersytecie w Salamance zdobył stopień doktora teologii w dziedzinie katechetyki. Na tym uniwersytecie później wykładał. Dnia 6 marca 1962 r. został mianowany biskupem diecezji Avila, święcenia biskupie przyjął 25 kwietnia 1962 r. Dnia 10 grudnia 1996 r. został mianowany arcybiskupem Granady, zaś 24 października 2002 r. arcybiskupem Toledo i prymasem Hiszpanii. Od 1995 r. jest członkiem watykańskiej Kongregacji Nauki Wiary. W marcu 2005 r. został wybrany wiceprzewodniczącym Konferencji Biskupów Hiszpanii. Dnia 24 marca 2006 r. został włączony do Kolegium Kardynalskiego, a 8 kwietnia mianowany członkiem Papieskiej Komisji „Ecclesia Dei”.

6. Przestroga przed sprzedażą przedmiotów kultu we Francji

„Internetowy Dziennik Katolicki” informował 3 grudnia 2008 r., że abp Robert Le Gall, metropolita Tuluzy, stojący na czele Komisji ds. Liturgii i Duszpasterstwa Sakramentalnego Konferencji Biskupów Francji przestrzegł przed sprzedażą przedmiotów kultu religijnego. W specjalnym komunikacie abp Le Gall napisał, że dowiedziawszy się o sprzedaży kolekcji „dzieł sztuki sakralnej, będących przedmiotem kultu katolickiego, w szczególności relikwii”, Komisja ds. Liturgii i Duszpasterstwa Sakramentalnego Konferencji Biskupów Francji przypomina, że zgodnie z kanonem 1190 Kodeksu Prawa Kanonicznego, sprzedaż świętych relikwii jest całkowicie zakazana. „Komisja wzywa również do rozeznawania i wielkiej ostrożności przy sprzedaży przedmiotów służących kultowi katolickiemu”.

IDK informował także, że przedmioty kultu są sprzedawane we Francji w galeriach i na aukcjach, także internetowych. Np. w lutym br. w Alençon sprzedano (za 13 tys. euro) figurę Chrystusa z kości słoniowej, pochodzącą z XVII w., relikwiarz z tego samego okresu (za 2,7 tys. euro) i złote cyborium (za 4 tys. euro). Pod koniec listopada natomiast w Drouot doszło do sprzedaży XII-wiecznego reliefu przedstawiającego ukrzyżowanie Chrystusa. Dzieło pochodzące z tympanonu kościoła znalazło nabywcę za 113 tys. euro.

7. Szesnaste spotkanie Vox Clara Committee

Powołana 19 lipca 2001 r. przez Kongregację ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów grupa biskupów krajów języka angielskiego zwana *Vox Clara Committee* zajmująca się tłumaczeniem trzeciego wydania *Missale Romanum* spotkała się po raz szesnasty w biurach tej Kongregacji w Rzymie w dniach od 1 do 3 grudnia 2008 r.

Grupie *Vox Clara Committee* przewodniczy kard. George Pell, abp Sydney (Australia). Uczestnikami spotkania byli abp Oscar Lipscomb, Mobile (USA), jako pierwszy wiceprzewodniczący; kard. Justin Rigali, Philadelphia (USA), jako skarbnik; kard. Francis George OMI, Chicago (USA); abp Alfred Hughes, New Orleans (USA); abp Terrence Prendergast SI, Ottawa (Kanada); abp Peter Kwasi Sarpong,

Kumasi (Ghana); abp Kelvin Felix (Dominikana) i bp Philip Boyce OCD, Raphoe (Irlandia). Z członków tej grupy nieobecni w czasie spotkania byli kard. Cormac Murphy-O'Connor, Westminster (Anglia), sekretarz i kard. Oswald Gracias, Bombay (Indie), drugi wiceprzewodniczący.

Członkom *Vox Clara Committee* asystowali w ich pracy eksperci: opat Cuthbert Johnson OSB (Anglia), ks. prałat Gerard McKay (Rzym), ks. Dennis McManus (USA), o. Jeremy Driscoll OSB (USA), i ks. prałat James P. Moroney (USA). Z wdzięcznością odnotowano wsparcie i obecność pracowników Kongregacji.

Spotkanie było poświęcone głównie przeglądowi opracowanym przez ICEL w szarej księdze własnym tekstem okresowym przyjętych przez angielskojęzyczne Konferencje Biskupów. Członkowie byli wdzięczni za wysoką jakość uwag przedstawionych przez te Konferencje. Na tym spotkaniu grupa *Vox Clara Committee* złożyła Kongregacji do zatwierdzenia teksty okresowe, które są najobszerniejszą i najbardziej wymagającą uwagi częścią Mszału Rzymskiego.

W czasie spotkania z kard. Francisem Arinze, prefektem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów oraz z abpem Albertem Malcolm Ranjith, sekretarzem tej Kongregacji, członkowie grupy podziękowali przełożonym Kongregacji za zatwierdzenie części stałych Mszy św. (*Ordo Missae*), pierwszej części Mszału, która była do zaaprobowania. Wyrażając wdzięczność za to dzieło każdej z Konferencji Biskupów, Prefekt Kongregacji zaznaczył szczególnie pomocne uwagi otrzymane od Konferencji Biskupów Stanów Zjednoczonych i wyraził nadzieję na rychłe zakończenie prac nad podjętymi tłumaczeniami.

Dla zakończenia prac grupa *Vox Clara Committee* pragnie się spotkać w Rzymie w sierpniu 2009 r.

8. Katechumenat w Poznaniu

W pierwszą niedzielę Adwentu, 30 listopada 2008 r., przyjęto w Poznaniu uroczystość do katechumenatu osiem osób, które w wieku dorosłym pragną przyjąć chrzest. Uroczystość odbyła się podczas Mszy św. w kościele Matki Boskiej Bolesnej, którą odprawił pomocniczy biskup archidiecezji poznańskiej, Grzegorz Balcerek. Przy parafii tej od czterech lat istnieje Archidiecezjalny Ośrodek Katechumenalny.

Do przyjęcia sakramentu katechumeni przygotowują się od dwóch miesięcy w ramach Archidiecezjalnego Ośrodka Katechumenalnego. Podczas uroczystej Wigilii Paschalnej w poznańskiej katedrze przyjmą z rąk abp. Stanisława Gądeckiego chrzest oraz przystąpią po raz pierwszy do Komunii i zostaną bierzmowani.

9. Przyjęcie przez Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski Dyrektorium duszpasterstwa służby liturgicznej

W dniu 27 listopada 2008 r. obradujące na Jasnej Górze 346. Zebranie Plenarne Konferencji Episkopatu Polski przyjęło przygotowane przez Podkomisję ds. Służby Liturgicznej *Dyrektorium duszpasterstwa służby liturgicznej*.

Dokument ten oprócz wprowadzenia składa się z trzech rozdziałów: posługiwanie w liturgii, formacja posługujących w liturgii i struktura duszpasterstwa służby liturgicznej. W rozdziale I znajdują się trzy części: pierwsza nosi tytuł *Dojrzewać w postawie służby* i rozważa służbę dziełu zbawienia oraz *Służba w liturgii i w codziennym życiu*. Druga część wskazuje, jak służyć tym darem, który każdy otrzymał, oraz omawia posługę akolity, lektora i kantora. Trzecia część pokazuje, jak wprowadzać w życie parafii posługi lektora i akolity.

Rozdział II poświęcony jest formacji posługujących w liturgii. W tym rozdziale po ogólnych zasadach i przedstawieniu kandydatów i kandydatek do służby liturgicznej omówiony jest program formacji na poszczególne lata. Program dla dzieci obejmuje następujące zagadnienia: Rok I – Zgromadzenie liturgiczne, Rok II – Procesje liturgiczne, Rok III – Ołtarz i ofiara. Formacja na tym etapie kończy się błogosławieństwem. Program dla gimnazjalistów obejmuje tematy: Rok I – Księgi liturgiczne, Rok II – Rok liturgiczny i Rok III – Funkcje liturgiczne. Także na tym etapie przewidziane jest Błogosławieństwo. W formacji młodzieży przewidziane są tematy: Rok I – Słowo, Rok II – Sakrament, Rok III – Wspólnota. Osobno mowa jest o potrzebie formacji dorosłych. Szczegółowo omawia się dobór kandydatów, ich program formacyjny i ustanowienie do posługi oraz formację stałą. Tu także omówione są inne funkcje liturgiczne (animatorzy liturgiczni, ceremoniarze, organiści, kantorzy i dyrygenci chóru oraz zakrystian).

Trzeci rozdział ma tytuł *Struktura Duszpasterstwa Służby Liturgicznej*. W rozdziale w pierwszej części mowa jest o odpowiedzialnych za formację służby liturgicznej. Są to: biskup, proboszcz, animator, rodzice. Mowa tu także o nadzwyczajnych szafarzach Komunii świętej. Druga część mówi o duszpasterstwie służby liturgicznej na różnych poziomach (duszpasterstwo krajowe, diecezjalne, dekanalne lub rejonowe i parafialne).

10. Kolejne (60.) spotkanie duszpasterzy służby liturgicznej

W dniach 17-18 listopada 2008 r. odbyło się w Warszawie Dom Rekolekcyjno-Formacyjny na Bielanach 60. spotkanie duszpasterzy służby liturgicznej. Tematem spotkania była *Formacja nadzwyczajnych szafarzy Komunii świętej, lektorów i akolitów*. Po powitaniu uczestników w kaplicy i modlitwie w ciągu dnia pierwsza część obrad poświęcona była formacji nadzwyczajnych szafarzy Komunii świętej. Ks. dr Piotr Greger z Bielska Białej przedstawił referat: *Formacja nadzwyczajnych szafarzy Komunii świętej według dokumentów Kościoła*. Następnie trzej księża mówili o zasadach wyboru kandydatów do posługi nadzwyczajnego szafarza Komunii św., ich formacji i posłudze w swoich diecezjach: ks. Jerzy Serwin (archidiecezja krakowska), ks. Krzysztof Ryszka (diecezja bielsko-żywiecka) i ks. Krzysztof Michalczak (archidiecezja poznańska). Po referacie i komunikatach była dyskusja.

Po przerwie obiadowej mowa była o rozpoczęciu formacji stałych lektorów i akolitów. Ks. dr Józef Górzyński mówił na temat *Od funkcji do posługi (od munus do ministerium)*. *Kim mają być w parafii ustanowieni lektor i akolita?*, zaś ks. dr Stanisław Szczepaniec o pomocach formacyjnych do pracy z kandydatami na stałych lektorów i akolitów.

Kolejnym punktem tego spotkania była praca w grupach. Jej zadaniem była refleksja nad zagadnieniami: *Jakie jest dziś rozumienie różnicy między funkcją a po-*

slugą? Jak kształtować w diecezji właściwe rozumienie *posług*? Jak szukać kandydatów na lektora i akolity? Jak rozpocząć, a następnie jak prowadzić formację kandydatów? Jakie trudności można przewidzieć?

Wieczorem Eucharystii z nieszporami przewodniczył i homilię wygłosił bp Stefan Cichy.

Po kolacji miał miejsce krąg: komunikaty, sprawozdania, planowanie, rozmowa.

W kolejnym dniu spotkania, we wtorek, 13 listopada, Eucharystii z jutrznią przewodniczył bp Stefan Cichy, a homilię wygłosił ks. dr Stanisław Szczepaniec. Po śniadaniu odbyło się podsumowanie pracy w grupach. Prowadzący spotkania przedstawili relacje i była nad nimi dyskusja.

Po krótkiej przerwie ostatnią częścią spotkania było spojrzenie na obrzędy błogosławieństw służby liturgicznej. Ks. dr Daniel Brzeziński przedstawił *Znaczenie błogosławienia osób w świetle KKK i Obrzędów błogosławieństw*, a ks. dr Marek Kluwak omówił krótko *Projekt księgi „Obrzędy błogosławieństw służby liturgicznej”*.

Po dyskusji nastąpiło podsumowanie obrad.

11. Liturgiczne nowości wydawnicze

Książki:

Ks. Bogusław Nadolski, *Misterium chrześcijańskiego ołtarza*, Wydawnictwo Salwator, Kraków 2009, ISBN 978-83-7590-030-2.

Tak będziesz w jedności z Chrystusem i Kościołem. Pomoce duszpasterskie, cz. II, red. ks. Marina Biskup, ks. Andrzej Małachowski, Wydawnictwo PWT we Wrocławiu - Wydział Duszpasterski Kurii Metropolitalnej Wrocławskiej, Wrocław 2009, ISBN 978-83-60370-55-1.

Ks. Piotr Kulita, *Wybrane śpiewy Nieszporów niedzielnych w polskich śpiewnikach katolickich po Soborze Watykańskim II*, Wydawnictwo Polihymnia, Lublin 2008, ISBN 978-83-7270-611-5.

Herbert Fendrich, *Glauben. Und Sehen – Von der Fragwürdigkeit der Bilder*, 2. erweiterte und aktualisierte Auflage, Aschaffendorf Verlag, Münster 2008, ISBN 978-3-402-03440-8.

Marcianò Santo, *La fecondità spirituale nella liturgia e nei ministeri*, Edizioni CLV, Roma 2008, ISBN 978-88-73670-995.

Congregazione per il Culto Divino e la disciplina dei Sacramenti, *L'Arte a servizio della liturgia: una sfida liturgica e pastorale*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2008, ISBN 978-88-209-8122-8

Liturgia e ministeri ecclesiali – Atti della XXXV Settimana di Studio dell'Associazione Professori di Liturgia Vallombrosa, 26-31 agosto 2007, Edizioni CLV, Roma 2008, ISBN 978-88-73670-834.